

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben hához hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 84 korona Egész évre . . . 96 korona
 Negyedévre . . . 21 korona Negyedévre . . . 24 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. Kiadóhivatához intézendők.

Józanabb uton.

Tegnapelőtt Budapesten egy kétezer főből álló tömeg a kommunizmus céjére alatt véres zavargást rendezett. Ez a munkanélküli és idegen pénzzel teletömött tömeg, amelynek halvány fogalma sincs a kommunizmusról, rabolt és ölt és vak dühében elfelejtett minden mást. Elfelejtette, hogy a győzők sanda szemmel figyelik az ország minden mozdulatát és az imperium átvételéért élő-haló hódítani vágyók kaján diadallal rohannak majd Párisba, hogy végre megkapják a rendcsinálásra az írott parancsot. Elfelejtette, hogy minden eldobott kövel, minden revolvertövéssel a forradalomtól kapott szabadságunkat veszélyeztetik, mert erre éretleneknek és érdemteleneknek ítélnék azok, akik a sorsunk felett határoznak. Jelszavakért, álmokért felborítják a rendet, amelyetől pedig most nagyon sok, az ország, a lét, — minden függ.

A tüntetésnek, a véres zavargásnak a szervezett munkásság, a szociáldemokrata párt vetett véget. Ez a tünet már a **konzolidáció jele**, amely, ugylát-szik, nem sokáig váratat magára. A szervezett munkásság nem felejtette el azt, amit az álkommunisták elfelejtettek. **Rendnek kell lenni az országban és ezt a rendet minden áron, minden eszközzel meg is kell védeni.** Azok, akik a munkájuk komolyságában és a cél igazságában biznak, szilárdan állanak és utópisztikus ábrándoktól nem hagyják magukat befolyásolni.

Most nem lehet más a cél, mint a munka és a béke. Béke minden külső ellenséggel és béke itt benn az országban. Azok, akik akármelyiket veszélyeztetik, ellenségei nemcsak a forradalom vívmányainak, hanem az egész magyar nemzetnek is, amely most a lét, vagy nemlét problémájával küzd.

A szociáldemokraták, amint látszik, a békét, a nyugalmat, a munka folytonosságának biztosítását akarják egy lényegében ugyan megváltoztatott, de nem egy felforított társadalmi rendszer. Ugyanazt akarják tehát, amit mi akarunk. Mi a szabadságunkért és a legnagyobb emberi boldogságért rajongók és minden erőnkkel küzdők is azt szeretnénk, hogy csöndes, békés munkában élhessünk tovább, dolgozhassunk és alkotshassunk, hogy a felszabadult Magyarország nagy legyen és a benne élők elérjék a boldogság

tökélyét. Egy krisztusi országot akarunk, ahol könnyek és fájdalom nélkül, egyesülve a keresztényi szeretetben csak egymásért és egymásnak élünk. Mert évszázadok szakadékát — nagyon jól tudjuk — nem lehet a

szédülés veszélye nélkül átugrani. Hidat kell építeni. És az építés munkáját megkezdjük és azok, akik a lefektetett pilléreket most le akarják dönteni, a törmelék közé temetik az építőket, de magukat a rombolókat is.

A románok támadnak a csucsá-zilahi uton.

Bojánnál visszaverték a támadást. — Magyarkecelnél heves harc folyik

A tegnapi megfigyelések, amelyeket Kissebes körül konstataáltak a magyar csapatok, nem csaltak. A románok tényleg felvonultak a körösvölgyi állások ellen, még pedig nem frontális, hanem északról jövő oldaltámadással akarják a csucsai csapatokat arra kényszeríteni, hogy hátrább vonják frontjukat.

Ez a kísérlet tegnap délelőtt nagyobb méretű támadásban jelentkezett. A támadás éle a csucsá-zilahi országot ellen irányul. Ez az ut autóval járható, kitűnő karban levő műút, amely szabad leereszkedést biztosít a románoknak Csucsá felé.

Ennek a fontos utnak birtokbavételéért indítottak tegnap heves támadásokat a románok.

Az első összecsapás Bojánnál volt. Mintegy két zászlóalj román sorkatonaság fejlődött rajvonatba és az erdők védelme alatt megvárva a tüzéségi előkészítés befejezését, géppuska és kézigránát tüzet zúdított a magyar csapatokra.

A nagy lendülettel végrehajtott támadás nem lepte meg a magyar csapatokat. Egyre erősödő puskatűzzel fogadták a hőmpölygő áradatot, amely gyűrű alakjában vette körül a községet. Tüzéségünk a kellő pillanatban beleszólt a küzdelembe és

a román csapatokat, mielőtt egyáltalán megközelítették volna a községet, erőteljesen visszaverték.

A támadás visszaverése a mi részünkről nem járt áldozatokkal.

Ezzel a támadással egyidejűleg Kissebes közelében nagy vasuti összpontosítást vettek észre a tüzéségi megfigyelők. Őrháztól-őrházig

zsufolt vonatokat toltak előre a tüzéségünk még a délelőtti folyamán visszavonulásra kényszerítette az utazó csapatokat.

Ezzel le is záródott a Körösvölgy elleni közvetlen akció. Délután csend volt.

A délelőtti bojáni akció sikertelensége délután újabb támadás vezetésére készítette a románokat. Az erősebb lökés

Magyarkecelnél történt a heves összecsapás eltartott a késő délutáni órákig.

A magyarkeceli támadás olyan kitartó

volt, hogy csak a sötétség beállta vetett véget a küzdelemnek. A lap zártáig sem a románok, sem a mi veszteségünkről a parancsnokság még nem tudott biztos adatokat jelenteni.

Ez az utóbbi összecsapás is teljes kudarcra végződött. A csucsai különítmények járőrei az esti órákban közvetlen érintkezést kerestek a bojáni csapatokkal, ahol mindent a legnagyobb rendben találtak. A front zavartalanul áll és egyáltalán nem érezhető a déli szárnyakon az északi lökés.

A 39. dandáparancsnokság a boján-kissebes-magyarkeceli harcokról a következő jelentést adta ki:

Nagyvárad, febr. 21. Tegnap délelőtt Kissebes környékén tüzerharc volt. Saját tüzéségünk előre gyülekező román osztagokat szétugrasztott. Jegeristye községben járőrök összeütözköztek. A románok tegnap Boján és Magyarkecel irányába támadást kezdték. Bojánnál visszavertük. Magyarkecelnél a harc tart.

Ez a jelentés délután készült, amikor még nem dőlt el a magyarkeceli küzdelem sorsa.

A távolság Boján és Csucsá közt 15—20 kilométer.

A déli szakaszon nyugalom volt.

Megszűnik a színügyi bizottság.

A Néptanács csütörtökön délután tartja meg legközelebbi ülését. Az ülésen elintézik Geró Armin és Réz Bertalan nyugdíjaztatás iránt beadott kérvényét, tovább tárgyalják a lakásreformot. Csütörtökön tesz jelentést a Néptanácnak az a szűkebb bizottság is, melyet az egyes szakbizottságok megszüntetésére küldtek. Ez a bizottság több szakbizottság megszüntetését hozza javaslatba, többek között a színügyi bizottságét is, amely eddig sem teljesített semmi komoly feladatot, mert mindenben a színigazgató előterjesztését fogadta el minden kritika nélkül. Ennek tudható be nagyváradi és általában a vidéki színházak rohamos süllyedése, amely a művészi izlés szempontjából már veszélyessé kezd válni.

18 vagon só érkezik Biharmegye részére.

A román kormányzótanács hajlandó élelmiszereket szállítani.

Többször megírtuk, hogy Biharmegye szállítása nincsen biztosítva, mert a nagyszabeni kormányzótanács nem hajlandó az erdélyi sóbányák produktumát átengedni. Elek Mór, a megye közéletvezetésének vezetője többször fordult a kormányzótanácshoz, de minden intervenciója eredménytelen volt. Legutóbb dr. Lázár Aurél ígerte meg, hogy közel lép Nagyszabeni a só és egyéb jelenleg hiányzó élelmiszerek szállítására érdekében.

Ennek a következménye lehet az az örövendes fordulat, amely a sóügyben tegnap állott be, t. i., hogy a román kormányzótanács hajlandó mutatkozik egyes élelmiszerek átengedésére.

Tegnap Nagyszabeni a román kormányzótanács élelmiszeri megbízottja telefon megkeresése Elek Mór és hosszú ideig tárgyalt vele. Értesítette, hogy Marosújvárról 18 vagon sót indítottak utba Nagyváradi felé, mert a román kormányzótanács belátta a nagy hiányokat, amelyek összeomlással fenyegetik a megye egész közéletét és segíteni akar a biharmegyeiekben.

A román megbízott azt is értésére adta Elek Mórnak, hogy a mostani 18 vagon után azonnal újabb 30 vagon sót küldenek, ha a megye gondoskodik vasúti kocsiokról.

Elek Mór természetesen a nagyszabeni beszélgetés után azonnal érintkezésbe lépett az aradi üzletvezetőséggel és 30 üres vagonra kért utba indítani Erdély felé, mert a most érkező 18 vagon só az egész megyére szétosztva alig több a semminél.

Az üzletvezetőség azt válaszolta Elek Mórnak, hogy abban az esetben ha egy kis valószínűsége látszik annak, hogy a románok az Erdélybe küldött szerelvényeket visszaengedik, nem 30, hanem 60 kocsit küld Marosújvárra. Eddig ugyanis a románok egyszerűen lefoglalták a MÁV. kocsijait és mozdonyait.

Most tehát attól függ minden, hogy Zámna a román impérium és a magyar köztársaság érintkező állomásán átjön-e a 18 kocsi álló sóval megrakott vonat. Ha igen, Aradról azonnal utba indul 60 üres kocsi újabb szállítmányokért és rövidesen egész Biharmegye el lesz látva sóval.

Érdekes, hogy a románok a helyett, hogy a marosvásárhelyi vonalon küldenék a szállítványokat, óriási kerülővel Kolozsváron, Nagyszabeni és Zámna felé irányítják. Valószínűleg azért, hogy Nagyszabeni minden gondosan átvizsgálhassanak.

Fizetésemelést kapnak a kórházi alkalmazottak.

A közkórházi bizottság ülésén felfüggesztése ellenére gondos lelkiismerettel karolja fel azokat az ügyeket, amelyek a kórház fokozatos fejlődésével állnak kapcsolatban. A közeljövőben talán már üdvözölhetjük az új és hatalmas közkórházat, nem is volna csoda, ha minden érdeklődést és ambíciót ez az eszme foglalna le maga számára. A régi, sokat kifogásolt közkórház suttogása mégis hálátlan volt a dr. Fráter Imre orvos érzékelt dicséret, hogy a régi fészekből teljes megelégedés és béke között kíván átköltözni.

Ezt pedig csak úgy teheti meg, ha segít az alkalmazottak helyzetén. A mai nap folyamán hatoldalal elaborátum érkezik a főispánhoz, amelyben a volt bizottság az alkalmazottakkal folytatott megállapodásai alapján előterjesztést tesz a személyzet lényeges fizetésjavítására. A néptörvény értelmében a főispán illetékes az ügyben határozatot hozni.

A bizottság javaslata csupán az ápoló és szolgaszemélyzetre vonatkozik. Hivatásos ápolókat csak megfelelő fizetés mellett tarthat a kórház. Ezt a fizetést a kezdő ápoló részére havi 100 K-ban, a két éves részére 120 K 4 éves 150, osztályápoló 180, főápoló részére 220 K-ban állapítja meg. A portásnak havi 250 s 320 K lakpénzt, kézbesítőnek 170, szolgának 150 koronát juttat. Emellett a két éjjeli ór, műtőszolga, iparosok, a gazda s a két ápoló díjazását. A mosóleányok havi 50 koronáról 70-re ugranak. A vöröskeresztes nők részére külön barakkot építenek.

Ezek fontosabb adatai a javaslatnak, amelyeket a főispán valószínűleg határozottan is emel.

A főörtséget arnyiban érinti a fizetés emelése, hogy

március elsejétől kezdve, amikor a javaslat érvénybe lép, az ápolási díjakat napi 36 fillérral szintén fölemelik

Eddig egy beteget napi 7.50 K-ért kezelt a közkórház, ezután 7.86 K-ra kerül naponta a gyógykezelés. Az alkalmazottak fizetésjavítása évi 100.911 K többletet jelent, amelyet fedez a napi 36 fillér.

Ezt a pótköltségvetést mellékelték a javaslatához.

Dr. Pallay előadó az ápolási díj emelése mellett úgy nyilatkozott, hogy ez egyáltalán nem terheli meg a közönséget.

— Az eddigi uzus szerint a miniszter mindazoknak, akik elfogadható indok alapján a díjak emelését kérték, el is engedte. Tehát most is vagy a kincstárt fogja terhelni a magasabb díj vagy azt, aki különben is elbírja ezt a többletet. Semmi esetre sem a szegény embert.

Börgyár Nagyváradon. Kérik a Köröslaktanya átengedését.

Évtizedekre nyulik vissza az a törekvés, hogy Nagyváradon erőteljes gyártelepeket, nagy ipari vállalatokat létesítsenek. Terveben volt posztógyár, selyemgyár, kötőszövőgyár. Mindez azonban csak tervezgetés volt s maradtunk az eléggé kifejlődött malom és szesziparunkkal.

Tegnap érdekes tervről érkezett beadvány Nagyváradi városához, egy nagyobb szabású börgyár létesítése tárgyában.

Nagyváradnak a múlt században igen

szép bőripara volt. Váradi Újvárosnak a Köröslaktanya részén virágzó kisipari timártelepek voltak, amelyeket azonban a külföldi gyár- ipar behozatala tönkre tett, mert nem fejlődött s nem bírt versenyezni a modern gépekkel berendezett gyártelepekkel.

Lassankint azután az a helyzet állott elő, hogy Magyarországból potom áron kivitték a nyersbőrt s a külföldi, főleg osztrák börgyárakban feldolgozták és mint készbőrt tizszeres áron sózták a nyakunkba.

Ez készítette az irányadó köröket arra, hogy börgyárak létesítését előmozdítsák. Létesült is egy pár börgyár az országban, de ez keveset változtatott a helyzeten.

Nagyváradon minden előfeltétel megvan egy nagyobb börgyár létesítésére.

Mertz János nagyváradi borkereskedő mint kiváló szakember a viszonyok teljes ismeretében intézte beadványát Nagyváradi városához. Új gyártelepet nem épít, mert az óriási összegbe kerülne, hanem ha megkapná a Körös kaszárnya épületét, könnyen megvalósíthatná a börgyárt.

Ez okból Mertz János tegnap a következő beadványt nyújtotta be a városi Néptanácsnak:

Nagyváradi város Néptanácsának.

Alulírottak tisztelettel áron kéressel járulunk a Néptanács elé, hogy a Nagyváradi városunka által árverésen megvett ugynevezett Körös kaszárnyát beszerzési áron nekünk börgyár céljára átengedni sziveskedjék.

Nagyváradi városának igen nagy hátránya volt már a háború előtt is, de főképp a háború alatt az, hogy börgyára nem volt.

Nagyobb város az országban egy sem színelte meg úgy a bőrhányt, mint Nagyvárad. Teljesen arra a csekély silány bőrárra voltunk szorulva, amit a Borközpon nagylelkűségéből idedobott.

A börgyár felállítását úgy gondoljuk, hogy abban részt vegyen a nyersbőrt előállító meszárostól kezdve a bőrt feldolgozó timár, szíjgyártó, csizmadia és cipész iparos. A fentnevezett Körös kaszárnya szükséges átalakítással és tető rendbehozattal teljesen megfelelő volna arra, hogy városunkat ellássuk itt még soha nem készített legszükségesebb és legnékülözhetetlenebb bőrtájjakkal mint a talpbőr, boxbőr és sevrőbőr.

Tudjuk azt nagyon jól, hogy a város ezen épületet munkáslakások céljaira vette, de ez magában arra a célra igen csekély, vagy területet kell hozzá venni; tehát ezen kőfallal bekerített épületek lebontásáért igen nagy kár volna és a munkáslakások épülhetnek folytatólagosan kívül a mezőn.

Nagyváradon beláthatatlan időn belül börgyár épülni nem fog, mert ahhoz milliók kellenek; most itt az alkalom, hogy a város ezt elősegítse. Munkát adhatna az iparosoknak az átalakítással és igen sok családnak juttatna a börgyárban állandó és tisztes megélhetést.

Onöktől függ tehát, mint Nagyváradi város Néptanácsától, akarják-e, hogy városunkban egy eddig is óriási hízagpótló gyár alakuljon, melyből a város minden egyes polgárára csak haszon származhatik.

Kérünk mielőbbi határozatot.

A fent felsorolt iparosok megbízásából

Mertz János,

borkereskedő.

A kérelem pótlásul a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara is átitrt a Néptanácsnak.

A kamara, tekintettel azokra a fontos ipari és kereskedelmi, szociális és népruházati érdekekre, melyek Nagyváradon és messze környékén egy börgyár létesítéséhez és sürgős üzembehelyezéséhez fűződnek, a

kérelem teljesítését annyival is inkább javasolja, mert az új gyártelep létesítése ez idő szerint, sőt beláthatatlan ideig alig leküzdhető nehézségekbe ütközik; az átengedni kért épületek pedig bőrgyár céljaira kiválóan alkalmasak, míg munkáslakásoknak kevésbé felelnek meg.

A városi rendőrség államosítása.

Kerületi székhely lesz-e Nagyvárad?

A belügyi kormánynál erősen dolgoznak a vidéki rendőrség államosításán.

Dr. Dajka Endre nagyváradai rendőrkapitány, akit a rendőrség államosítását előkészítő munkálatokhoz a belügyminiszteriumba rendelték, pár napi szabadságra hazaérkezett.

A tegnapi tanácsülésnek dr. Dajka Endre bejelentette berendelését a belügyminiszte-

riumba. A bejelentést a tanács tudomásul vette.

Értesülésünk szerint a rendőrség államosításának kérdése már annyira elő van készítve, hogy pár nap múlva, valószínűleg március elsőig már le is érkezik a kormánytól az államosításra vonatkozó rendelet.

Állítólag rendőrkerületek lesznek felállítva néhány nagyobb városban. Hogy Nagyvárad kerületi székhely lesz-e, az még nincs eldöntve. Amennyiben Biharmegye, vagyis ennek keleti és déli része román uralom alá kerülne, az esetben Nagyvárad mint nem központ, nem lenne kerületi székhely, hanem a debreceni kerülethez csatoltnék. Ha azonban, ami hihető, Biharmegye elkerüli a román megszállást, az esetben, mint fontos gócpont, okvetlen rendőrségi kerületi székhely lesz Nagyvárad.

A rendőrség államosításával megfelelően oldják meg a rendőrtisztikar és rendőrlégénység fizetését is

A gyűlésen a rendet a bizalmiférfiakon kívül a rendőrség, katonaság és népőrség tartotta lenn.

A népgyűlés megbízásából Preusz Mór vezetésével harminc főből álló küldöttség jelent meg a kormány előtt. A miniszterelnökségen Berinkei miniszterelnök, Garami, Böhm, Juhász Nagy Sándor, Baloghy, Szabó István, Szabó Orent és Vass János miniszterek jelenlétében fogadta a küldöttséget, a melynek szónoka

Preusz Mór

a következő beszédet mondta:

— Egyetlen kérésünk és követelésünk van a kormánytól, hogy a végső pillanatban tegye meg a szükséges határozott lépéseket úgy a baloldali, mint a jobboldali ellenforradalmi törekvésekkel szemben, akár azok köntösben, akár szegény plotteruhát jelenik is meg az. Budapest népének az a véleménye, hogy a kormány az oka annak, hogy ilyen nagy mértékben megnövekedtek az ellenforradalmi tünetek, mert kezdetben nem lépett fel kellő eréllyel. Ha kellő időben lépett volna fel a kormány, nem jutott volna a helyzet idáig.

Berinkei miniszterelnök

a következő beszédében válaszolt:

— Köszönöm, hogy a kormány előtt megjelentek. A kormány kötelességének ismeri, hogy mindent megtegyen, ami a forradalom vívmányait megvédi úgy a jobb oldali, mint a baloldali ellenforradalommal szemben. Kérem, vegyék ezt tudomásul és közzöljék a néppel.

A küldöttség nagy eljenzással és lelkesedéssel vette tudomásul a miniszterelnök válaszát.

Minisztertanács.

A küldöttség távozása után a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak a képviselőházban. A miniszteri értekezlet másfél óráig tartott és csak az ellenforradalmi mozgalmak hatásosabb letörésével foglalkozott.

A szociálista miniszterek teljes objektivitással előadták, hogy a jobboldali ellenforradalmi mozgalmak, kísérletek provokáló hatással vannak a baloldali pártokra.

Követelik, hogy a kormány minden eszközzel fékezze meg úgy a jobboldali, mint a baloldali ellenforradalmi kísérleteket. Végül a miniszteri értekezlet a letartóztatott kommunista vezérek ellen indítandó bünvádi eljárás módoszataival foglalkozott.

A kormány vádjai a letartóztatott kommunista vezérek ellen.

A miniszteri értekezlet eredményeképp a kormány utasítására a legszigorubb és legkiméletlenebb bünvádi eljárás indul meg a letartóztatott kommunista vezérek ellen.

A vád az lesz, hogy nemcsak a köztársaság államformája ellen, hanem a forradalom vívmánya ellen is vétettek a magyarországi kommunisták. Elsősorban tehát a népköztársaság védelméről szóló törvény alapján indul meg ellenük az eljárás. De más törvénybe ütköző vétségek miatt is megindul ellenük az eljárás: lázítás, izgatás, magánosok elleni erőszak, gyilkosságra való felbujtás, a vagyoni természetű deliktumok teazik a vád főanyagát.

A szociáldemokrata párt nagygyűlése a kommunisták ellen.

Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónktól.) A munkanélküliek tegnapi gyűlésén a kommunisták felszólították híveiket, hogy ma délelőtt az Országház-téren gyűljenek össze és innen vonuljanak a hadügyminiszterium elé.

Ma délelőttre a szociáldemokrata párt is nagy tüntető gyűlést hívott össze az Országház-térre: a tervezett kommunista gyűlés szocialista nagygyűléssé alakult át.

A szervezett munkásság nagygyűlése.

A rendőrség nagy készültséggel vonult ki. Tíz óra tájban kezdtek gyülekezni a munkások, egymás után érkeztek a szervezett csapatok: a nyomdászok, fa, vas- és fémmunkások, a MÁV munkásai és egyéb munkás csapatok. A husipari munkások közülből öt száz főnyi csoportja nagy bárdokkal, taglókkal, nyuzókésekkel, véres ökörszavakkal felfegyverkezve jelent meg. Az egyes csapatok élén vörös lobogókat és táblákat vittek ilyen felirásokkal:

— Éljen a szociáldemokrata párt! Éljen a Népszava!

A felvonuló tömegek mindenütt lelkesen ünnepelték a szociáldemokrata pártot és tünteltek a kommunisták ellen.

Tizenegy órára teljesen megtelt a Országház tér úgy, hogy a képviselőház lépcsőjén elhangzott szónoklatokat az óriási néptömeg egy negyedrésze sem hallotta, ezért mindenütt felbukkant szónokok beszéltek a néphez. A szónokok a kommunisták ellen beszéltek s a hallgatóság szinte minden mondatnál zajosan helyeselt. Valahányszor a kommunista szó elhangzott, vadul csapott rá a kiáltás:

— Le velük! Fel kell őket akasztani!

A gyűlés határozati javaslata.

Az Országház főlépcsőjén Preusz Mór a nyomdász szakszervezet elnöke beszélt. Beszéde alatt egy másik helyen egy katonatiszt kezdett beszélni és a kommunistákat kezdte dicsérni. Erre óriási kavargás tá-

madt, a katonatisztet megragadták, ütötték, verték, végül is eltávolították a térről.

Az incidens után Preusz Mór folytatta beszédét és a többek közt ez két mondatra:

— Ahol eddig megjelentek a kommunisták, mint Salgótarjánban, Nyiregyházán, Sátoralyajhelyen, vagy akár Budapesten is, mindenütt csak pusztulás és nyomoruság járt nyomukban. Ők nem tekintenek arra, hogy gról vagy proletár vagyona pusztul el, ők pusztítanak mindent.

Ezután Böhm Vilmos hadügyminiszter beszélt:

Mai gyűlés mutatja — mondta — hogy a munkások százazrei a szociálista-párt táborában állanak és a kommunisták felforgató munkáját mindössze két háromezer félrevezetett gyerkőc végzi. A munkásságnál van minden erő és hatalom, a munkásság mellett állnak a proletár katonák ezredek. Hogy a párt a felforgató elemekkel le tudja számolni, meg kell őriznie egységét és nem szabad engednie, hogy bármiféle ellenforradalmi mozgalom, jöjjön az jobb felől vagy balfelől, fellüsse fejét.

Ezután határozati javaslatot terjeszt elő, amelyben a munkásság a kommunista üzelmek ellen felhívja a kormányt, hogy a legnagyobb eréllyel és minden rendelkezésre álló eszközzel vessen véget ezeknek az üzelmeknek, egyben pedig biztosítja a kormányt arról, hogy a munkásság teljes erejével támogatni fogja.

A nagygyűlés ezt a határozati javaslatot óriási lelkesedéssel egyhangulag elfogadta.

Küldöttség a kormány előtt.

Mialatt az Országház főlépcsőjén ez a beszéd elhangzott, a szociáldemokrata párt vezetői autón bejárták a teret és különböző helyeken hasonló szellemű beszédeket mondtak. Legalább százötvenezer munkás mozdított meg erre a napra a szociáldemokrata párt vezetősége, amelynek Erzsébet körúti titkársága előtt lelkes óvációk voltak.

Nagyvárad lisztje a zavargások miatt Budapesten maradt. Letartóztatták a kísérő karhatalmat.

Nagyvárad részére Budapestről, a *Gizella-malom*ból egy vasúti rakomány fehér lisztet utaltak ki, mert a város fehér liszt készlete fejeztén van és pár nap múlva, ha a pesti szállítmány meg nem érkezik, tiszta fekete kenyert lehet csak sütni.

A közlekedési hivatal idejében leakarta tehát szállítani a *Gizella-malom* lisztjét és ezért négy tüzoltó és négy nemzetőr kíséretében felküdte a fővárosba *Ungerleider Mór*t. A lisztnek tegnap kellett volna megérkezni, azonban olyan akadályok léptek közbe, hogy a lisztre valószínűleg még napokig várni kell.

Ungerleider Mór a karhatalmat képviselő 4 tüzoltót és 4 nemzetőrt Budapesten a Nemzeti szállóba szállásoltta el és megmagyarázta nekik, hogy tartózkodjanak a szállóban, mert minden pillanatban indulhatnak. A tüzoltók és nemzetőrök szót is fogadtak és a hotel ablakából nézték a Népszínház-utca forgalmát, amikor hirtelen nagy ember-tömeg tünt fel a Körút felől. A tömeg beaszorult a Népszínház utcába és akkor már lövések dörrenése is hallatszott.

A négy nemzetőr egy darabig szótlanul nézte az utcai harcot, de aztán előszedték a

karabélyokat, kinyitották az ablakot és lövöldözni kezdtek.

Egymás után több lövést tettek a gomolygó tömegre, amíg a rendőrség és a tengerészek észre nem vették őket.

Azonnal egy erős járőr szaladt fel a Nemzeti szállóba és a négy nemzetőrt, valamint a négy tüzoltót letartóztatták. *Ungerleider Mór* szerencsére nem volt fenn a szobájában, mert ő is a tüzoltók sorsára jutott volna.

Délután, mikor a tüntetés véget ért, értesült *Ungerleider* a letartóztatásról. Ugyanakkor megtudta azt is, hogy a lisztszállítmányt, amely már csak az indulás percét várta, szintén zár alá vették. Nyomban telefonozott *Lukács Ödön* főjegyzőnek és kérte, hogy lépjen közbe a letartóztatottak szabadlábra helyezésének és a liszt feloldásának érdekében. *Lukács Ödön* még tegnap este interveniált az élelmezési miniszternél, hogy ha a karhatalmat nem is, de a lisztet feltétlenül engedjék szabadon.

Ma délelőtt újabb tüzoltó és nemzetőr küldönmény indult el Budapestre, hogy a lisztet Nagyváradig kísérje.

Megmozdultak a vármegyei tisztviselők. Státuszrendezést kérnek.

Tegnap délután talán először szólt meg egy új hang a vármegyeházán. Akik attól féltették az ósdiak csufolt vén megyeházát, hogy itt a pókhálók is letartóztatják az új kor szellemét, azok meglepődve csapbuják össze kezüket. Rendes fizetést, jobb megéhitést, tisztességes dotációt kérnek azok, akiket mindig gögös uraknak szeretnek feltüntetni. Uraknak, akik szemérmesen takargatják a nép előtt is, a kormány előtt is érzékeny sebeiket és inkább cifranyomásban élnek, sem mint hogy egyszer is kiálljanak a piacra munkájuk becsületes értékelésért.

Megdöbben az ember, mikor belenéző mondjuk egy szolgabíró fizetési könyvecskéjébe, *Mária Terézia* idejében állapíthatták meg, hogy egy szolgabíró havi 100 forint fizetést kap és ez a szerény fizetés még ma is fennáll.

Egy főszolgabíró havi 287 koronát kap s ebből, meg a feje fölő font vidéki babérlevelekből él. Ezzel zárták el önként

lenül a szegényebbek előtt a közigazgatási karrier útját.

Pedig ezért a fizetésért volt a mindenkori kormányok ostorhegyese a közigazgatási tisztviselő. Viselte a legélesebb kritikát és a legmaróbb gúnyt, kasztá tömörült, zárkózott lelt, sziget a nép között.

A vármegyei tisztviselők mozgalma bekapcsolódik a közalkalmazottak megmozdulásába. S ez a kormány, amely annyi megértést tanúsít az emberi sors iránt, nem zárkózhat el a vármegyei hivatalnokok kérése előtt. Hogy úgy mondjuk, szakszervezetek szerint föl fognak ma vonulni a közalkalmazottak városi gyűlésére, ahol *Linder Béla* volt hadügyminiszter tart előadást. Javaslatot fognak tenni a státuszrendezésre. Kérik, hogy ők is éppen olyan tempóban haladhasanak, mint pl. a pénzügyi tisztviselők.

Munkájukra számít a népkormány s bizonyos, hogy kiemeli őket a lehetetlenül régi gazdasági helyzetből.

A kommunisták le akarták mondani a kormányt

Budapest, február 21. (Saját tudósítónktól.) A beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy a kommunisták mára előkészített terve az volt, hogy átvonulnak Budára, megtámadják a kormányt és lemondásra kényszerítik.

Nagyhalmágyon, Világoson és Kisjenőn garázdálkodnak a román gárdisták.

Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónktól.) Tegnap délután Nagyhalmágy, Világos és Kisjenő községekben a román gárda és a magyarok között összeütközésre került a sor, amelyekben a magyarok letek a győztesek. Az összeütközésnek számos halottja és sebesültje van. A garázdálkodó román gárdák megfélemezésére Szegedről katonaság ment a községekbe.

HIREK

* **Cukormonopólium készül.** A termelők és a cukorgyárak akciója provokálja a pénzügyminisztérium közbelépését, mely most már komolyan foglalkozik a cukormonopólium behozatalával. A készülő tervezet szerint a gazdákat azzal fogják a répatermelésre ösztönözni, hogy a beigazolt összes termelési költségeket az állam viseli és a magot is ő adja. Költségen kívül kapják ezután holdankint a jutalékot. A feldolgozás kockázatát is az állam viseli, és a gyárakat métermázsánként fizeti, de az előállított cukormennyiség fölött az állam rendelkezik. Valószínű, hogy már ősszel életbe lép majd ez a rendelet.

* **A közalkalmazottak értekezlete.** Az összes közszolgálati alkalmazottakat (nyugdíjasokat is beleértve) felkérjük, hogy folyó hó 25 én délután 5 órakor a vármegyeház nagyertermében a Kertváros létesítése és a közös gazdálkodás céljaira való birtok igénylés tárgyában tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1919 február 20. Az előkészítő bizottság.

* **Férfi ruhákat készített a város.** A városi tanács tegnapi ülésén *Lukács Ödön* főjegyző bejelentette, hogy a Bergungstelletől átveit ruhaneműek feldolgozásával nem sokára elkészülnek. A megóvó-helyben elhelyezett műhely további foglalkoztatását, a nagymérvű ruhaniány miatt szükségesnek tartja. E célból a Népruházati bizottságtól nagyobb mennyiségű ruhaszövet kiutalását kérte. Erre már ígéretet is kapott. Felhatalmazást kért a tanácstól, hogy több ezer méter ruhaszövetet beszerezhessen. A tanács a felhatalmazást megadta a szövet beszerzésére s így a Bergungstelle szabó műhelye továbbra is üzemben marad. Férfi ruhákat gyárt, amelyeket a város 236 K. árban hoz forgalomba.

* **Egy bizottság hatyudala.** A vármegyeházán a *Hadisegély Felebbezési Bizottsága* tegnap tartotta utolsó ülését, amelyen megjelentek *Karácsonyi János* dr. püspök, *Rednik Gábor*, *Nyisztor Alajos*, *Olasz József*, *Keszthelyi főjegyző* és dr. *Pallay* előadó. Ez volt a háboru alatt a legszorgalmasabb bizottság, eddig összesen 12000 ártát intézett el és 150 maradt tegnapi. A főjegyző megkérdezte a főispánt, hogy tekintettel a néptörvényre, megtartsák-e az ülést, vagy tegyék át határozat hozatal végett egyenesen a főispánhoz.

A főispán mosolyogva mondta:

— Az Isten szerelmére ennyi akta! Okvetlen tessék megtartani az ülést.

A kérvényeket erre sommásan elintézték.

* **A városi közigazgatási alkalmazottak özvegyei és árváinak drágasági pótléka.** A belügyminiszter leiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben értesíti a várost, hogy a városi közigazgatási alkalmazottak özvegyei és árvái drágasági segélyben részesítendők.

* **A rokkantügyi bizottság ülése.** Ma délelőtt 11 órakor *Elemér Ferenc* tanácsos elnökiése mellett a rokkantügyi bizottság kiegészítő ülést tart. Az értekezletnek egyetlen tárgya a rokkantügyet rendező néptörvény 13. pontjának megvitatása.

* **A Kath. Legényegylet mulatsága.** A nagyváradai Kath. Legényegylet az iparos ösztöndíj javára 1919. február hó 23-án a Kath. Kőr Szent László termében zárkőű táncmulatsággal egybekötött *Működvelő előadást* rendez. Kezdeté pont 4 órakor.

Műsor:

1. Kéler Béla: Ungarische Lustspiel Ouverture. Előadják hegedűn Rottensteiner Sándor, zongorán kíséri Rottensteiner Lajos.
2. Fischer Ch. I.: Az erdei rózsza. Énekli: a Kath. Legényegylet dalárdája.
3. Kopasz a völgyem, monológ. Előadja Kudar Erzsike k. a.
4. Inczedy László: A nővér. Zenéje Rottensteiner Lajostól. Melodráma. előadja Major József, hegedűn és zongorán kíséri a Rottenstein testvérek.
5. Zerkovitz: Csalódní fáj. Énekli ifj. Galló János. Zongorán kíséri Rottensteiner Lajos.
6. Kőváry Gy.: Pietyka, párjelenet. Előadják: Arnóczy Margitka k. a. és Henn Lajos.
7. Gyóni Géza: Álom a sátorban. Zenéje Arokháti Bélától. Szavaija: Fleisz Károly, zongorán kíséri Rottensteiner Lajos.
8. Halmos András: Az őj. Énekli a Kath. Legényegyleti dalárda.

* **Katonák köszönete.** A 39. dandár parancsnoksága a lentebbi sorokban megköszöni azokat az adományokat, amelyeket a határvédő katonaság felruházására adtak a váradai polgárok. *Raics* ezredes a következő levélben köszöni meg a nagyobb összegű adományokat:

"A Királyhágó bércem küzdő katonák részére adakoztak: Hartmann Sándor 1000 koronát, Nagyváradai hajdismű és fésűáru-gyár 300, Bleyer Ignác 200, Mertz János 200, Weisz I. Mór cég 100, Hajnal Farkas 50 és özvegy Medvigy Mihályné 20 koronát, mely összegekért hálás köszönetet mond a 39. magyar gyalogdandár parancsnokság. *Raics* ezredes.

* **A föld ostromlása.** Bárán, Sáp és Dacsaháza községek földbérleti kérelmét tárgyalta tegnap délelőtt az agrár-bizottság. — Mivel azonban ezeknek a községeknek igényei összekapcsolódnak a szomszéd községek érdekeivel, a bizottság újabb tárgyalást tűz ki, amelyre meghívják a többi is. — Délután Berekböszörmény kérelme került szönyegre. A böszörményiek a lat. szert, káptalan, Kánitz Adolf és a Pekánovits-örökösök földjeiből kértek bérletet. 500 holdat kaptak Kánitztól és a Pekánovitsoktól holdankint 32 K ért (beszántottat 40 ért, bevetettet 100 ért) a 500 hold iránt tárgyalásokat kell kezdeniük a káptalannal, mert a káptalan itteni földjeit előbb Vizesgyán kérte. — Hegyközujlak a káptalantól kapott 300 holdat 14 K állagos bérért, (sok legelő van benne, ez magyarázza az alacsony árát.)

* **A Hatósági Munkaközvetítő Hivatal ülése.** A Hatósági Munkaközvetítő Hivatal választmányának tagjait a folyó évi február hó 22-én szombaton délután 6 órakor tartandó választmányi ülésre ezennel tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1919 február 18-án. Lukács Ödön, vál. elnök. Tárgysorozat: 1. A főnök jelentése a Hatósági Munkaközvetítő Hivatal működési körének a háztartási alkalmazottak közvetítésére való kiterjesztése tárgyában. 3. Esetleges indítványok.

* **A vidéken lakó közszolgálati alkalmazottak a kielent ruha anyagot** Munk és Schönberger nagyváradai (zöldfa utcai) cégnél kapják meg. Újálványok árvaszéki nyilvántartó máj hétfőtől kezdve átvehetők. Verner Kálmán szétosztó biz. elnöke.

* **Árúrágitásért feljelentett gyógyszerész.** Kain Eszter, az Arany Sas gyógyszerár tulajdonosnőjét egy magántisztviselő feljelentette a kihágási bíróságnál, mert az dr. Ertler Mór városi tisztiorvos receptjére a kívánt gyógyszert 6 korona 23 fillérért készítette el. Ugyanezt a receptet másnap elvitte Csanda Endre gyógyszerárába, aki 4 korona 2 fillérért, tehát 2 korona 1 fillérral olcsóbban készítette el a gyógyszert. Mivel a gyógyszerárakat egy nemrég kiadott miniszteri rendelet meghatározza, a feljelentő árúrágitást lát fennforogni. A rendőrbíróság a városi orvosi hivatalba tette át az ügyet véleményezés végett s ez értelemben hoz ítéletet. Az esetnek az köicsönöz érdekes-séget, hogy ez a legelső árúrágitási feljelentés, melyet gyógyszerárúrágitásért tettes.

* **A Kath. Kőr vetítő estje.** Február 25-én kedden délután 5 órakor Lestyán Endre dr. fogja bemutatni szép színes képekben az egyház hit hirdető és kultur munkásságát Zanzibar vidékén, Kelet-Afrikában. Az ethnographiai szempontból is érdekes pompás félvételekre előre is felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét.

* **Ingyen fa a csucsai menekülteknek.** A főispáni hivatal a csapatkórháznak elhelyezett csucsai és kissebesi menekülteknek 20 köbméter tűzifát utalt ki.

* **Németország új nemzeti zászlója.** A német köztársaság a birodalom lobogóját, mely eddig fekete-fehér-vörös volt, fekete-vörös-arany színűekre változtatta meg.

Kun Bélát a rendőrök félholtra verték.

Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónktól.)

A toloncház parancsnok, amelybe a letartóztatott kommunista vezéreket zárták, ma reggel kilenc órakor telefonon azt a jelentést adta Dietz főkapitánynak, hogy

a rendőrök Kun Bélát félholtra verték.

A jelentés vétele után a főkapitány és Szentkirályi kapitány autón a toloncházba mentek, ahol arra a kérdésre:

— Meghalt-e Kun Béla? a toloncház parancsnoka előadta, hogy Kun Béla nem halt meg.

Reggel 9 óra után a toloncház vezetőjénél Jakab rendőrtanácsosnál 10 fegyveres rendőr jelent meg. A rendőrök követelték, hogy mutassák meg nekik Kun Bélát, aki agyonlövötte társaikat.

A tanácsos ki akart térni a kérelem teljesítése elől, de a rendőrök nem tágitottak s kénytelen volt kiadni a parancsot, hogy Kun Bélát vezessék elő. Az udvaron száz főnyi rendőr állt négyszögben és hangosan követelte, hogy hozzák eléjük a kommunisták vezérét.

A kórházban újból megverik Kun Bélát.

Szentkirályi kapitány ezt kérdezte a pamlagon fekvő Kun Bélától:

— Mivel verték meg?

— Puskatussal, felelt halkán Kun Béla.

— Meg tudná őket ismerni? Kérdezte a kapitány.

— Nem fontos — felelte Kun Béla — félrevezetett emberek voltak.

Ebben a pillanatban a folyosón ismét mozgás, lármá, szitkozódás hallatszott és a terembe mintegy hatvan felfegyverzett rendőr rontott be.

— Hol az a bitang, hol az a gyilkos? — kiáltották. Innen élve többé nem szabadul Üssük agyon.

Szentiványi kapitány elébe állt a rendőröknek:

— Én vagyok a főkapitány! — kiáltott rájuk, — engedelmessédjétek. Majd kérlelni kezdte őket. De semmi sem használt.

Kun Béla halálraijedten nézte a jelenetet, felpróbált emelkedni, összekulcsolt kezekkel fordult az emberek felé, majd kezével oltalmazta arcát. Körötte hat nyolc rendőr, ezek mögött a többiek. Egyszerre az egyik baloldalt álló rendőr a puskatussal rácsapott Kun Béla fejére s ekkor a többi rendőr mind nekiesett a félig már halálra vert vérző em-

bernek, puskatussal ütötték, ahol csak érték, rugták, taposták.

A rendőrkapitány parancsai, kérései, könyörgése semmit sem használt. Ekkor egy hang elküldte:

— Nem szociálista, aki ezt a nyomorultat még megüti.

Erre ritkábbak lettek az ütések, majd végleg megszűntek és a rendőrök elhagyták a termet.

A rendőrök távozása után Szentkirályi kapitány megkérdezte a retienetesen összetört embert:

— Megbánta amit tett? Nem fél az Istentől, hogy állandó rettegésben tartotta a fővárost?

Kun Béla nem felelt. A kapitány tovább kérdezte:

— Hát érdemes volt ezt csinálni? Kun Béla alig hallható hangon felelte:

— Hát érdemes volt... Azután rettetes fájdalomról panaszkodott és kérte értesítését Landler és Biró nevű ügyvédjeinek.

Kun Bélát ezután autóba tették és elszállították a rabkórházba. A rendőrök az autót is megakarták támadni, alig lehetett őket ettől a szándékuktól elteríteni.

A rendőrség eddig mintegy ötven kommunista vezért tartóztatott le.

Münchenben ellenforradalom tört ki?

Eisner Kurt miniszterelnököt meggyilkolták.

Budapest, február 20. (Saj. tud.) Münchenből érkező jelentések szerint a bajor fővárosban forradalom tört ki. Eisner Kurt miniszterelnököt Arcó gróf meggyilkolta. A gróf két lövést tett a miniszterelnökre, amelyek mindegyike talált a miniszterelnök azonnali halálát okozták. Rajta kívül Auer és Rosshaupter szocialista minisztereket is meggyilkolták. Az eseményeket még nem lehet tisztán áttekinteni, itt általában azt hiszik, hogy Münchenben ellenforradalom tört ki.

* A Germán-család gyásza. Germán Károly temetkezési intézet-tulajdonost és családját súlyos, mély gyász érte. Fia: ifj. Germán Károly gyógyszerész, tartalékos 4-es honvéd hadnagy a háboruban kapott súlyos betegségében elhunyt. A szép reményekre jogosított ifjú majdnem végig küzdötte a négy éves háborút. Súlyos betegen került haza s az orvosi tudomány és a szerető családja gondos ápolása sem tudta életét megmenteni. Temetése ma, szombaton délután 4 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak szomorodott szívvel tudatjuk a jó fiú, testvér és rokonnak, ifj. Germán Károly gyógyszerész, tart. 4-es honvéd-hadnagyának folyó hó 16-án d. u. egynekvöd 5 órakor élte 29-ik évében, a harctéren szerzett betegség következtében történt elhunytát. A meghaldogult földi maradványai folyó hó 22-én d. u. fél 4 órakor fognak a Körös-utca 23-ik szám alatt levő családi háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni s az újvárosi ósai sírkertben levő családi sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 25-én d. e. 9 órakor fog az új városi róm. kath. piébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességétetre az elhunyt rokoni, barátai, kar-társai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1919 február hó 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! Germán Károly és neje, szül. Mirgay Vilma szülei, Germán István, Germán Margit, férj. Tarsoly Jánosné, Germán László, testvérei, Tarsoly János sógora, Tarsoly Pistuka, Tarsoly Ferike, unokaöccsei, Tarsoly Margitka unoka-néja.

* Átaludta a forradalmat. A váradi szőlő-hegyekben tegnap a hegyi rendőrség razziát tartott és a Görög oldalon egy kis fagunyhóban egy nagy szakálas, elhanyagolt külsejű embert talált, a rendőrök láttára nagyon megijedt. Természetesen előállították, mert látszott rajta, hogy valami bűn nyomja a lelkét és azért bujkál. A rendőrségen aztán kiderült, hogy Fabó Pálnak hívják és augusztusban Belgrádból a 37. ezredtől szökött meg, mert nem akart a frontra menni. Először Debrecenbe ment, majd eljött Nagyváradra és a nővére szőlőjében elbujt. Azóta nem volt sehol, nem tudott semmit a forradalomról és a háború végéről. Kérte a rendőrséget, hogy ne büntessék meg nagyon, elég büntetés lesz neki az, amit a katonaságnál fog kapni, kiküldik a frontra és talán lőbe is lövik. A rendőrségen felvilágosították, hogy semmi baja sem lesz, mert forradalom volt azóta és a katonaszökevények amnesztiát kaptak. Fabó boldogan távozott a kezébe nyomott kényszerutlevéllel, amelylyel Debrecenbe utazik.

* Kádár-íparosok gyűlése. Ertesitem ipartestületünk összes kádár iparosait, hogy

fontos szakügyben folyó hó 24-én, azaz hétfőn délután 5 órakor az ipartestület helyiségében értekezlet lesz, melyen való megjelensüket tisztelettel kérem. Megyeri Ferenc ipartestületi elnök.

* Öt percig sztrájkolt a tőzsde. Budapest-ről jelentik: Az értékdőzsdén ma 11 óra 40 perckor megszólaltak a csengők. A csengetés a tőzsde tanácsának a szocialista tüntetéssel való rokonérését és szolidaritását jelentette. A tőzsdetanács öt percig tartó sztrájkot rendelt el a tőzsdén.

Mai jegyzések a következők: Osztrák hitel 691-684, Magyar hitel 978-970, 4 százalékos koronajáradék 91-91-50, Jelzálog 515-520, Leszámitoló 614-617, Fabank 827-820, Hazai bank 488-492, Magyar bank 715-713, Rima 966-958, Közüri 600-603, Államvasút 1049-1038, Kereskedelmi bank 4500, Általános takarékpénztár 696, Hazai takarékpénztár 18050, Concordia 650-635, Általános kőszén 2095-2105, Salgó 1045-1030, Urikány 900, Adria 1930-1920, Atlantica 1380-1360, Levante 1230-1210, Nasici 2990-3010.

* Az ipartestület folytatólagos közgyűlése. Ertesitem az ipartestület kötelekékbe tartozó összes iparos tagokat, hogy folytatólagos közgyűlésünket folyó hó 23-án, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor a városház közgyűlési termében fogjuk megtartani. Felkérem tag társainkat, hogy azon teljes számban megjelenjen sziveskedjenek. Tisztelettel: Megyeri Ferenc ipartestületi elnök.

* Egy lőköző önmaga után nyomozott. Csab Zsigmond még január 17-én feljelentést tett a rendőrségen egy Szilágyi József nevű leszerelt katona ellen, aki egy kétezer koronát érő lovát ellopta. A rendőrség megkezdte a nyomozást és mert a szalak Élesd felé vezettek, megbizta az élesdi csendőrséget, hogy László Józsefet fogja el. A csendőrség egy Szabó József nevű újonnan felvett próbacsendőrt küldtek ki, a nyomozásra. A járőr véletlenül Nyegrucz Tivadar bottyáni gazdálkodóval találkozott össze, aki felismerte a próbacsendőrt az embert, akitől ő januárban 500 koronáért egy lovat vett. A járőrparancsnok rövid faggatásra Szabó beismerte, hogy a keresett lőköző nem más mint ő. Letartóztatták.

* Tarifaemelését kérik a bérkocsisok. A nagyváradai bérkocsisok ipartestülete beadványt intézett a kormánybiztoshoz, amelyben kéri, hogy az abban feltüntetett tarifaemelését hagyja jóvá. Az új tarifa a következő lenne: Egylovas: a vasútra a város bármely részéből, nappal 10 korona, éjjel 20 korona, lakodalmon egy délutánra 40 korona, temetésre 40 korona, a városi ingyenes tisztiorvosnak egy órára 10 korona, magánorvosoknak egy órára 20 korona, magánembernek egy órára 30 korona, minden további negyedórára 7 korona. Kétlovas: a vasútra

a város bármely részéből, nappal: 15 korona, éjjel 30 korona, lakodalmon 50 korona, temetésre 50 korona, városi tisztiorvosnak 15 korona, magánorvosoknak 25 korona, magánembernek egy órára 40 korona, minden további negyed óra 7 korona. A bérkocsisok azzal fenyegetőznek, hogy ha a kérésüket visszautasítják, sztrájkba állanak. Az emelést azzal indokolják, hogy a lakalmány és szerszámárakat, valamint az alkalmazottak egyre növekvő követeléseit nem tudják mésként fedezni.

* Asztalos iparosok gyűlése. Felkérem az ipartestület asztalos iparos tagjait, hogy bérmozgalom ügyben szombaton d. u. 3 órakor az ipartestület helyiségében teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Megyeri Ferenc ipartestületi elnök.

* Az utcaseprők fizetésemelését kérik. A megélhetési viszonyok megdrágulása folytán az utcaseprők fizetését még az elmúlt évben havi 300 koronában állapították meg. Tegnap beadványt intéztek a városi tanácshoz, amelyben kifejtik, hogy 300 koronából nem tudnak megélni s hivatalozva a városi főmérnök korábbi ígéretére, fizetésüknek ez évi január 1-ig visszamaradó leg való felemelését kérik.

* Rendőri hírek. Kohn Lajos olábszentmiklósi kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes a Szarvas soron levő Schenker udvarból egy új kocsiját az éjjel ellopta. Mára 1400 koronára, Eisler Béla kereskedőnek 4000 koronára értékű rövid, diszmű és játékkártyát lopták el Nagypiac-téri páskasütőházából. A rendőrség megindította a nyomozást.

* A gazdaközönség, szőlőbirtokosok és iparvállalatok mindennemű szükségletét kielégítendő új vállalat létesült városunkban BIHARI GÉP és FÉMPARTELEP cég alatt. Az új vállalat mintaraktára Nagypiac-tér 14. szám alatt van, hol mindennemű mezőgazdasági és iparüzemszükségletű cikkek nagy választékban találhatóak. A műhelyüzem Kolozsvári-utca 22. sz. alatt van. A modern technika legújabb vívmányai szerint van felszerelve. Bizonyos, hogy e modern és széles alapokon fektetett új vállalat városunknak egyik legelőnytekebb közgazdasági tényezője lesz.

* Külföldi bevásárló utjáról a napokban tért haza LEICHNER szűcs, ki órlási választékban magával hozta az összes szörme-ujdonnagokat, u. m. kék rókát, alaska rókát, fehér rókát s a többi szörme különlegességet, melyeknek elárúsítását leszállított árban a mai napon megkezdte Rimanóczy-utca 2. Telefon 1656.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelgetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Szombat d. u. Hejehuja báró.
Szombat este: Vadkacsa.
Vasárnap délután: Erdészleány.
Vasárnap este: Stambul rózsája.

Nejehuja báró. Oscher kedvelt operettjét ma délután adja az operettszemélyzet Szigeti Jenővel a címszerepben. Aggházy, Jósika, Horváth Nusi ének- és táncszámai Stoll, Gróf, Váradi és Deák és T. Pogány Janka humoruk és táncstudásuk révén illeszkednek bele nagyszerűen az előadásba.

Trohadur. Verdi opera jövő szerdán kerül színre.

Eva. Lehár kiváló muzsikájú operettjét Aggházyval a címszerepben jövő hét végére tervezi az igazgatóság. Pipsit Horváth Nusi, Dagobert Gróf Laci és Flaubert Perényi leaz.

Vadkacsa. Ibsen mély tartalma remek drámáját a nagy sikerre való tekintettel jövő héten újból láthatja a közönség.

MEGNYILT

A NŐI ÉS GYERMEKDIVATÁRUHÁZ
Nagy Sándor utca 1. sz. a.

Női hímzett sifon ingek 75 koronától, női se-lyem harisnyák 38 koronától, gyermek harisnyák minden nagyságban 12 koronától kezdve

Tisztelettel
Klein Sándor

MOZI.

Monna Lisa az Apollóban. Elindult mosta-nában egy film a világ körül való utjára, olyan film, amelynek az a rendeltetése, hogy bódítson. A legszebb és legérdekesebb azok között, amiket mostanában láttunk: a Gioconda. A Gioconda, tudjuk nem más, mint Mona Lisa, a csodálatos klasszikus festmény, a Louvre büszke díszé, aminek az ellopása éveket ezelőtt egyik legizgatóbb eseménye volt a művészvilágnak, talán egész Európának. A nagyszerű film írója Monna Lisa ragyogó alakjából merítette mindenképp érdekes témáját, amely nemcsak a művészet rajongóit ragadja meg, de mindenek érdek-lődését lebilincseli. Az Apolló igazgatósága sietett megszerezni a nevezetes film előadási jogát és a Giocondát mai műsora díszéül tűzte ki.

Főszerkesztő: **DR. NÜBLER JÓZSEF.** Felelős szerkesztő: **HILFLÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

URANIA 22-én
mozgó-
színház Vörös kérdőjel
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

VIGADÓ 22-én
mozgó-
színház Ha a nők gyűlölnék
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLÓ 22-én
mozgó-
színház Gioconda
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

KIFUTÓ FIUT
irodaszolgai teendőkre keres a "TISZÁNTÚL" kiadóhivatala

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZEVENYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-vecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le-számitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzá-logkölcsonőket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul s csak másnap reg-gel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlszűlt vonatról és még az rap vissza is térhessen, Váradról a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó automobil e hó 12-től kezdve, reggelenként 8 óra-kor indul a Fekete-Sas előtti állomásától s az utasok számához mérten két órán-ként közlekedik. Kiránduló társaság ré-szére a nap bármely időszakában ren-delkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona!
Fürdőbérlió.

Eladó esetleg bérbeadó

Nagyváradon a város központjában levő Zander-féle orvosi be-rendezés összes gé-pekkal, felszerelések-vel, tartozékokkal, üzemképes állapotban. Bármikor megtekint-hető. Érdeklődők fel-villágosítást kaphatnak alulirotnál.

Dr. FLEISCHER LAJOS
ÜGYVÉD. NAGYVÁRAD,
SZÉCHÉNYI-TÉR 1. SZ.

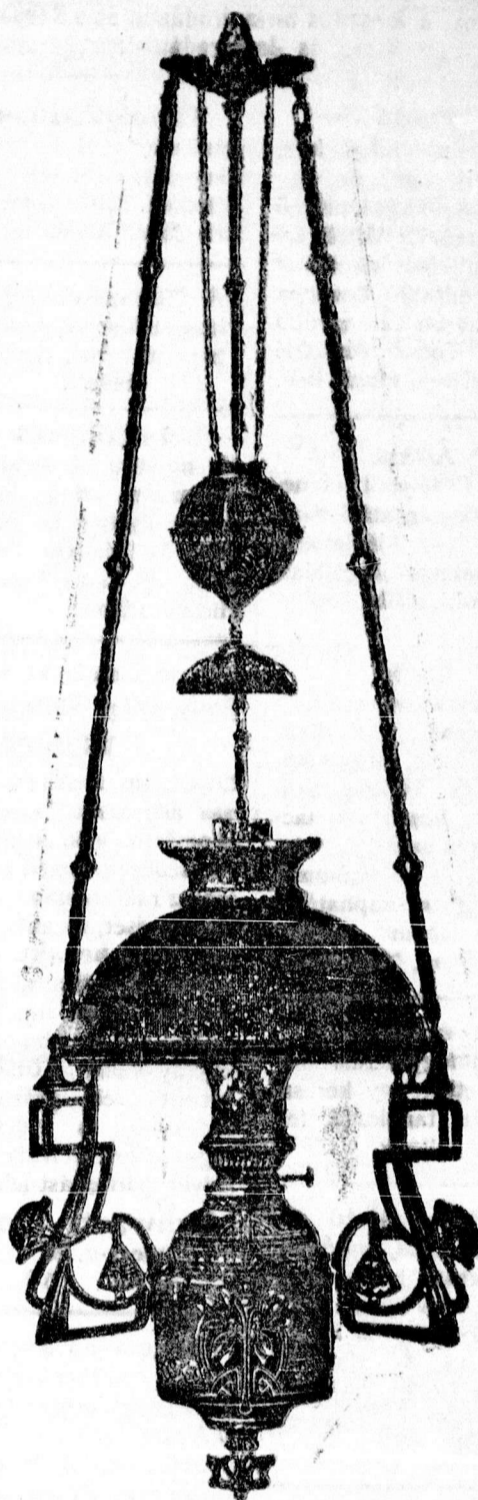
Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-ges jelzálogkölcso-nőket előnyös felté-telek mellett bonyo-: : litja le a : :

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Heti árjegyzék

- Szines ebédőkészlet aranyozás-sal 12 személyre . . . . . 300—
- Szines teaskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80—
- Majolika vizeskancsó szines . . . . . 20—
- Majolika virágváza szines virággal 15—
- Majolika cukordoboz sz. virággal 15—
- Petroleum asztali lámpa nicsei, felszerelve . . . . . 40—
- Majolika dohánytartó sz. virággal 15—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmü-árak, ezüstárak, konyhafelszere-lések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

◆ **APRÓ HIRDETÉSEK.** ◆

Minden szó ára 40 fillér, vastagabb betűvel 80 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 4 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Felvételnek: a Tiszántúli kiadóhivatalában (Szilágyi Dezső-utca 5. szám), a Hegedűs hírlapirodában és a Központi Újság és Jegyirodában.

Eladó

kérom új magánház, egy kis ház és egy értékes bérház kedvező feltételekkel. Vételi árban hadikölcsönkötvény is elfogadatik. Továbbá több kisebb és nagyobb szőlő. Torma Józsefné Négyesztelep, Hajdu ház.

Állást

keres Erdélyből menekült közigazgatási tisztviselő. — Ajánlatokat „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalba kér.

Likőr

és rumkompozíciók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvörörm, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

A velencei

hangya fogyasztási szövetkezetben egy keresztyény fiú tanulóknak felvették.

Poloskairtó

Maxim biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtó. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-utca 7-8.

Száraz vágott tűzifát

azonnal szállít Schwartz József és fiai. — Báthory-utca 26. sz. Telefon: 1563.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

a legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokokra és nagyváradi házakra a leggyorsabb lebonyolítással nyújt az

EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RT. NAGYVÁRADON

Kiszolgálásban

gyakorlattal bíró keresztyény kasszaszónok felvételnek Fehér keztűs üzletében, Bémer-tér.

A Népszövetségi

Hangya fűszerkereskedő tanuló keres, fizetés mellett.

Intelligens

jó modoru középkoru keresztyény urinő, ki a német nyelvet is bírja, előkelő üzletben felvétetik. — Cím Hegedűs Hírlapirodában.

Báthory-utca 26. sz. alatt Fuvarozási vállalatot létesítettem

Elvállalom áruknak, fának állomáshoz vagy az állomástól való szállítását, szükség esetén saját száraz raktáramban való elhelyezését, továbbá vagon áruk beraktározását és széjlesztését szerény díjazás mellett, miután raktáramba iparvágány vezet. Költöztetést elővigyázattal eszközölök és vidékről vagy vidékre is elvállalok. Szíves pártfogást kér

Schwartz Jenő

Báthory-utca 26. sz. Telefon: 15-63.

Francia és angol eredetű parfüm-különlegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nelson, Ceur de Janette, Californian Poppy, úgy színtén az összes virágillatok megérkeztek és dekántként kimerve kaphatók: Farkas István Apolló drogeriájában.

Tavaszi

szepiek, májfoltok, bőrrőzséség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlóra átmeső ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-utca 7-8.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átállításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket**

ugy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Cipészeknek!

- 1 kgr. la. buzacsíríz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsíríz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony „Argos” csíríz K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2-15 sz. — — — K 10:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —:70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvéteinél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 3/4" — — — K 6:80
- 100 drb 1" — — — K 9:60

Kereskedőknek megfelelő árendemény!

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-utca 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betéte arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamattal kamatoztatja. A tagok a befizetett összeg 1/5-öd részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozók, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.